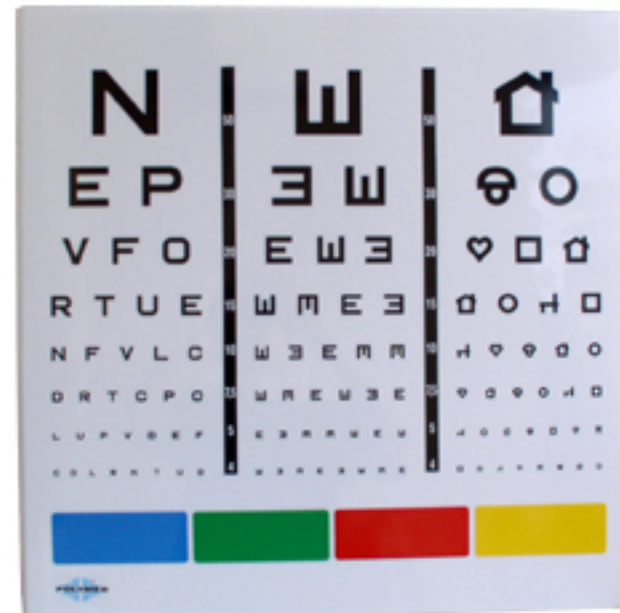

Zrakové postižení

Oftalmopedie

přednáška

29. 10. 2009

Oftalmopedie

- **Oftalmopedie** se zabývá rozvojem, výchovou a vzděláváním zrakově postižených.
- Předmětem této disciplíny je výzkum pedagogických jevů u zrakově postižených, cílem je optimální rozvoj osobnosti takto postiženého jedince, příprava na povolání, pracovní zařazení a společenské uplatnění.
- Zrakem získáváme 80 – 90 % informací o okolním světě, je to tedy jeden ze základních smyslů člověka.

Oftalmopedie

osoba se zrakovým postižením

„jedinec, který i po optimální korekci (medikamentózní, chirurgické, brýlové, apod.) má problémy v běžném životě se získáváním a zpracováním informací cestou zrakovou (čtení černotisku, zraková orientace v prostoru, atd.).“

(Ludíková , 2002, s. 49)

Etiologie vad zraku

- Příčiny dělíme dle vlivů prenatálních, perinatálních a postnatálních.
- Velkou roli v oblasti výskytu zrakového poškození hraje **dědičnost**. Hereditární faktory bývají zastoupeny např. u vrozeného šedého a zeleného zákalu, těžké krátkozrakosti a zákalů rohovky,...
- **Působení** různých **teratogenů**, ať již v průběhu gravidity, při porodu, či v časném období po něm, může vést u nezralých novorozenců ke vzniku retinopatie nedonošených. Vrozený šedý zákal vzniká po prodělání zarděnek v období těhotenství. Zrak se může zhoršovat v souvislosti s diabetem, v souvislosti s onkologickým onemocněním.
- Během života je člověk vystaven nebezpečí **úrazu**, který může vést ke ztrátě zraku.

Klasifikace vad

- dle vzniku:
 - vrozené
 - získané
- dle stupně:
 - slabozrakost (lehká, těžká)
 - zbytky zraku
 - nevidomost (praktická, totální)
 - poruchy binokulárního vidění (šilhavost, tupozrakost)

Klasifikace zrakového postižení podle WHO

- 1. **Střední slabozrakost**
 - zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 6/18 (0,30) - minimum rovné nebo lepší než 6/60 (0,10); 3/10 - 1/10,
- 2. **Silná slabozrakost**
 - zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 6/60 (0,10) - minimum rovné nebo lepší než 3/60 (0,05); 1/10 - 10/20,
- 3. **Těžce slabý zrak**
 - a) zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí: maximum menší než 3/60 (0,05) - minimum rovné nebo lepší než 1/60 (0,02); 1/20 - 1/50,
 - b) koncentrické zúžení zorného pole obou očí pod 20 stupňů, nebo jediného funkčně zdatného oka pod 45 stupňů
- 4. **Praktická nevidomost**
 - zraková ostrost s nejlepší možnou korekcí 1/60 (0,02), 1/50 až světlocit nebo omezení zorného pole do 5 stupňů kolem centrální fixace, i když centrální ostrost není postižena,
- 5. **Úplná nevidomost**
 - ztráta zraku zahrnující stavy od naprosté ztráty světlocitu až po zachování světlocitu s chybnou světelnou projekcí.

Zdroj: Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů - desátá revize (MKN-10), vydal Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR

Zrakové vady

Mgr. Radek Schindler, Tyfloservis SONS Praha

I. Poruchy barvocitu

II. Refrakční vady

III. Katarakta

IV. Afakie

V. Glaukom

VI. Retinopatie

VII. Degenerace sítnice

VIII. Záněty sítnice

IV. Odchlípení sítnice

X. Změny terče
zrakového nervu

XI. Albinismus

XII. Aniridie

XIII. Kolobom

XIV. Keratokonus

XV. Mikroftalmie

XVI. Nystagmus

XVII. Poruchy
binokulárního vidění

XVIII. Amauróza

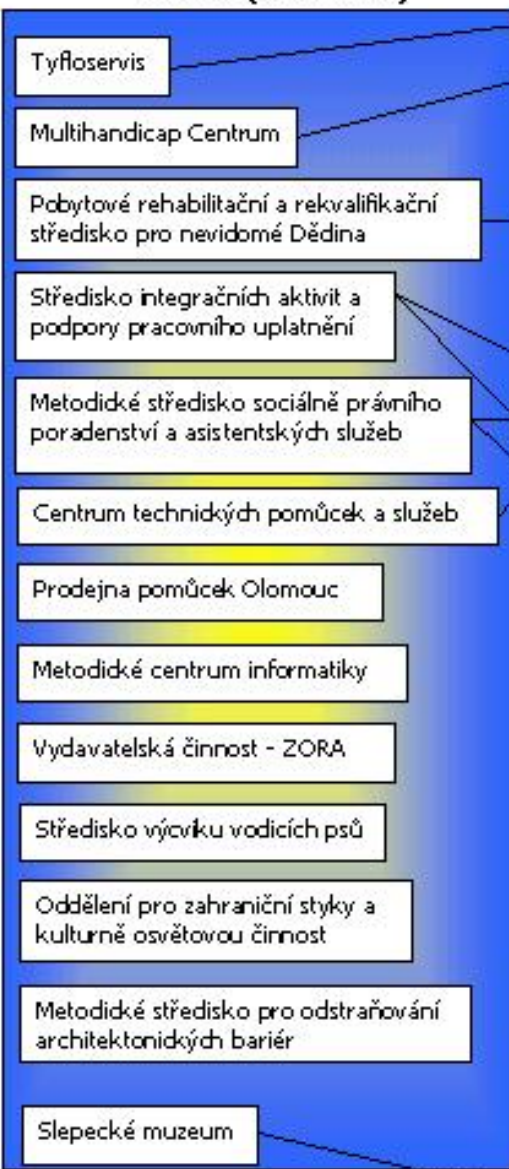
Stupně zrakového postižení

- **Slabozrakost** je definována jako stav charakteristický snížením zrakové ostrosti obou očí, a to i s brýlovou korekcí. Podle stupně postižení rozlišujeme slabozrakost lehkou, střední a těžkou. Slabozrakost je vada orgánová, poškozeno může být zevní i vnitřní oko, zrakové dráhy nebo zrakové centrum.
- **Zbytky zraku** – osoby se zbytky zraku mají dolní hraniční míru vnímat zrakem. Tyto osoby jsou schopny číst plakátové písmo. Orientace v prostoru za použití zraku není možná.
- **Slepota** (amauróza) je neschopnost jedince vnímat zrakem, i když je zachováno určité zrakové čítí (světlocit). Nevidomé osoby jsou ty, které mají ostrost zraku od maxima 3/60 po stav, kdy jedinec nevnímá světlo. Slepota může být praktická (světlocit je zachován) a totální (úplná absence vidění).

Poradenská zařízení

- **Tyfloservis** (sociální rehabilitace)
- **Tyflocentrum** (užití pomůcek)
- **SONS** (Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR)
- **Dědina** (Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko)

SONS (1990-2000)

TYFLOSERVIS o.p.s.

- terénní a ambulantní služby sociální rehabilitace
- 12 středisek po celé ČR

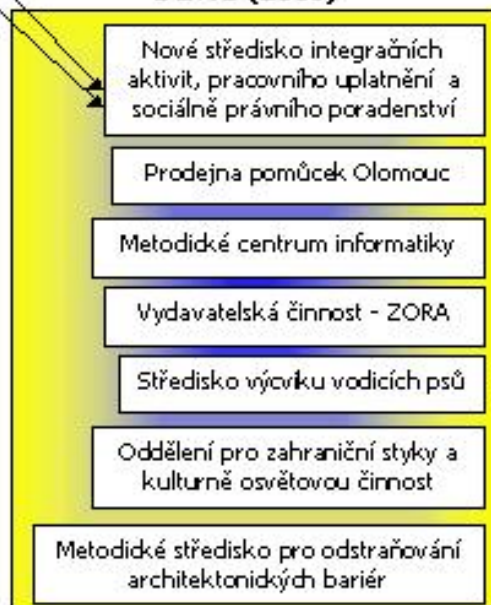
Dědina o.p.s.

- Pobytové rehabilitační a rekvalifikační středisko pro nevidomé
- krátkodobé a střednědobé rezidenční pobyty pro osoby v krizi
 - rekvalifikace

TYFLOCENTRUM o.p.s.

- terénní a ambulantní služby v regionu
- návrh obsluhy pomůcek na zpřístupnění a zpracování informací
 - denní stacionáře pro nevidomé
- TC Brno, Karlovy Vary, Olomouc, Ostrava,
TYFLOKABINET České Budějovice

SONS (2001)

Technické muzeum,
oddělení pro slepeckou historii

ZÁKLAD. SOCIÁLNÍ REHABILITACE

Jak žít ve vlastním bytě ?

Jak se pohybovat venku ?

Jak číst a psát, vzdělávat se ?

Jak zpracovávat informace ?

Jak se psychicky vyrovnat se zrakovým postižením ?

Terapeutické služby

REKVALIFIKACE

Asistentké služby

Sociální práce :
• depistáž, vyhledávání ZP osob
• pomoc seniorům a imobilním

Úprava prostředí,
odstraňování architekton. bariér

Prevence nezaměstnanosti a
podpora pracov. uplatnění

Pracovní právní poradenství

Sociálně právní poradenství

Výcvik vodičích psů a servis

Rekondiční a rehabilitační pobyty